

Ministero del Lavoro, della Salute e delle Politiche Sociali

Planul strategic de incluziune social 2008 – 2010 al Italiei și implementarea sa în contextul crizei financiare și al noului cadru politic

Prezentarea dnei Stefania Pizzolla, Consilier, Ministerul Muncii, Sănătății și Politicilor Sociale

Considerente generale:

Planul strategic de incluziune social 2008 – 2010 a fost elaborat în lumina strategiei de la Lisabona, care are ca obiectiv transformarea Uniunii Europene “în cea mai dinamică și competitivă economie bazată pe cunoaștere din lume, capabilă de creștere economică durabilă cu locuri de muncă mai multe și mai bune și cu o mai mare coeziune socială și respect pentru mediu, până în 2010”. Comisia Europeană a mai afirmat că “a face din creșterea economică și crearea de locuri de muncă imediate merge mână în mână cu promovarea obiectivelor sociale și de mediu”. Rolul fundamental al politicilor sociale în contextul global al performanței economice a fost, de asemenea, subliniat și de Parlamentul European, care și-a exprimat convingerea că “politicile sociale și de mediu bine concepute, sunt ele însele elemente cheie pentru intensificarea performanței economice a Europei”, ca și pentru combaterea șomeriei și consolidarea coeziunii sociale.

În ultimul deceniu, Italia a progresat semnificativ cu privire la anumite obiective specifice formulate prin Strategia de la Lisabona, dar încă se confruntă cu unele lacune specifice. Cele mai importante arii în care trebuie să se intervină pentru promovarea incluziunii și a coeziunii sociale pot fi sintetizate după cum urmează :

- a) rata șomajului, în special în regiunile sudice;
- b) participarea scăzută a femeilor și a tinerilor pe piața muncii;
- c) numărul familiilor aflate în situație de risc de șomerie și numărul copiilor și bătrânilor aflați în situație de șomerie;
- d) îmbătrânirea populației.

Aceste domenii, comune și altor țări europene, trebuie tratate luând în considerare unele particularități specifice situației din Italia: în primul rând diferențele geografice între partea de nord și partea de sud a Italiei, atât în termeni socio-economici (șomaj, rata de ocupare scăzută a femeilor, risc de șomerie etc.), cât și în ceea ce privește performanța serviciilor sociale și de îngrijire.

Aceste probleme au fost abordate și prin Carta verde privind viitorul modelului social, document ce a fost publicat la începutul verii lui 2008. După o perioadă de consultări de două luni cu diferite părți implicate, documentul s-a finalizat în mai 2009 prin publicarea Cartei Albe privind viitorul modelului social, ce urmează să fi descris mai jos. Scopul a fost

acela de a concepe strategii viitoare care să fie urmate pentru a depăși problemele specifice, cum ar fi diferențele geografice și fragmentarea furnizării serviciilor sociale și de îngrijire, nevoia de îmbunătățire a serviciilor de îngrijire pentru populația aflată în situații de risc și, în final, nevoia de a îmbunătăți raportul cost/beneficiu și de a folosi resursele publice alocate serviciilor sociale și de îngrijire într-un mod mai eficient.

Criza financiară are, desigur, impact asupra ratei de ocupare ca și asupra situației sociale și este combătută prin măsuri suplimentare față de cele prevăzute în planul strategic.

Principalele arii de intervenție prevăzute în planul strategic pentru 2008 – 2010

Principalele arii de intervenție prevăzute în planul strategic pentru 2008-2010 se concentrează asupra surselor extreme, incapacității de a trăi autonom, îmbătrânirii active și dizabilităților. În acest cadru, pârghiile indicate pentru îmbunătățirea situației sunt: familia - un punct cheie al "societății" în care se manifestă solidaritatea orizontală, verticală, intergenerațională și economică; reforma fiscală - ca mijloc de îmbunătățire a eficienței și eficacității folosirii resurselor; implementarea de servicii integrate cu participarea activă a diferitelor niveluri guvernamentale și a sectorului public și privat (inclusiv sectorul al treilea) în managementul serviciilor.

Din această perspectivă, cele patru obiective strategice care pot fi extrase din planul strategic sunt:

- 1 Un plan pentru abordarea surselor extreme și a lipsei adpostului;
- 2 Un plan pentru susținerea gospodăriilor cu venituri mici;
- 3 Un plan pentru „maturizarea cetățenească”
- 4 Un plan pentru integrarea imigranților și a persoanelor de etnie romă și sinti

Una dintre principalele măsuri identificate în plan este așa numitul "card social", un card preplătit care poate fi folosit pentru procurarea produselor alimentare și a medicamentelor, ca și pentru plata facturilor de întreținere și care oferă posesorului anumite reduceri. Suma anuală pentru fiecare persoană este de 480 € în timp ce resursele totale rezervate acestei măsuri sunt de 600 de milioane € pe an. Acest card este emis la cerere cetățenilor care se confruntă cu o situație dificilă: persoane de peste 65 de ani și familii cu copii de sub trei ani, a căror venituri se situează sub 6000 euro pe an. Pentru persoanele de peste 70 de ani, pragul venitului anual este de 8000 de euro.

Programul a început pe 1 decembrie 2008, și până la data de 15 aprilie a.c. au fost înregistrați peste 550 de mii de beneficiari. Programul vizează implementarea acestei măsuri, în special pentru cazurile grave de deprivare, dar într-un mod care să nu afecteze posibilitatea persoanei de a fi activă în societate și de a participa la procesele care o vor include înapoi pe piața muncii.

Măsuri anti - criză

Unul dintre riscurile majore ale crizei financiare îl reprezintă repercusiunea asupra economiei și asupra populației, în special asupra acelei părți a populației deja aflată într-o situație de risc (persoane fără locuri de muncă, persoane în vârstă, familii numeroase etc.). Pentru a evita impactul negativ asupra coeziunii sociale și posibilul efect distructiv asupra structurilor sociale, precum și pentru a atenua efectul de distorsiune și a susține creșterea, stabilitatea și coeziunea, în 2009 au fost identificate și implementate o serie de instrumente de sprijin. Unele dintre aceste măsuri întăresc, iar altele completează acțiunile prevăzute în planul strategic de acțiune pentru incluziune socială.

Pentru a oferi un exemplu, au fost alocate resurse suplimentare în sprijinul „cardului social”, destinate copiilor (și, prin urmare, familiilor) beneficiari ai acestei măsuri, resurse care pot fi folosite pentru reducerea costurilor scutețelor și a laptelui praf; mai mult, există resurse destinate reducerii facturilor de gaze și electricitate pentru familiile cu venituri mici și a fost stabilit un fond special pentru măsurile ce susțin costurile ipotecare pentru prima locuință pentru familiile cu venituri mai mici.

Carta Alb

În vara lui 2008, noul ministru al muncii, șeful cabinetului și politicilor sociale a lansat și a numit „Carta Verde” privind viitorul modelului social italian. Acest document a fost larg distribuit, pentru o perioadă de consultări de două luni și un număr mare de părți implicate (de la sindicate până la sectorul non-profit și sectoarele comerciale) au reacționat și au trimis comentarii și completări. În mai 2009, ministerul a publicat rezultatele consultărilor, *Carta albă privind viitorul modelului social în Italia – O via prosperă într-o societate activă*, care înglobează strategiile și aspectele principale care stau la baza viitorului integrării și coeziunii sociale în Italia. Elementul transversal pentru toate ariile de intervenție descrise în carte este nevoia de a garanta o furnizare mai omogenă a serviciilor pe tot teritoriul Italiei, pe baza unor servicii standard de calitate prin care să se depășească diferențele geografice. Acest scop poate fi îndeplinit prin și poate conduce la, într-un cerc pozitiv, o raționalizare a cheltuielilor sociale publice și din perspectiva sustenabilității procesului în desfășurare, al federalismului fiscal.

Familia este confirmată ca reprezentând unitatea esențială a societății, unde se manifestă solidaritatea orizontală, verticală, intergenerațională și economică. Un alt pilon este responsabilitatea persoanei, care trebuie să devină principalul agent al propriei incluziuni în societatea activă și, în acest sens, ar putea fi îndreptățiți să beneficieze de măsuri de sprijin temporare și personalizate, care nu trebuie să conducă niciodată la o abordare pasivă din partea beneficiarului.

Principalele elemente care merită a fi menționate în acest cadru sunt: integrarea serviciilor sociale de sănătate și de îngrijire, continuitatea în materie de educare/formare și ocupare, în special pe parcursul vieții; interacțiunea pozitivă cu al treilea sector (non-profit); rolul pozitiv al imigranților, plecându-se de la premiza că incluziunea pozitivă pornește de la incluziunea potrivită pe piața muncii; stimularea egalității de ansamblu și îmbunătățirea pozitivă și activă pe piața muncii în societate, protecția copiilor și prevenirea problemelor la tineri.

Carta Albă poate fi urmată de un plan de acțiune în diferite domenii de intervenție care poate avea un impact în ultima perioadă de implementare a planului strategic pentru incluziune 2008 – 2010 și care poate sta ca bază pentru viitoarele planuri strategice.